

Co każdy wiedzieć powinien?

Zgon podróżnika. Dnia 20 lutego umarł w Londynie znany odkrywca bieguna północnego, Peary.

Największym miastem na świecie jest, jak ostatnie obliczenia wykazują, Londyn, który razem z przedmieściami liczy $8\frac{1}{2}$ milionów mieszkańców.

„Imperator“ pod flagą angielską. Jak dzienniki donoszą, wsiadło w Liverpoolu 1500 osób na pokład „Imperatora“, dawnego okrętu niemieckiego, który odbywa obecnie pierwszą podróż do Nowego Jorku pod flagą angielską. Warto sobie przy tej sposobności przypomnieć historię tego okrętu. Zbudowany został „Imperator“ w Hamburgu w roku 1915, był własnością „Linji hambursko-amerykańskiej“. Długość jego wynosi około 300 metrów, szerokość około 30, piętr (pokładów) posiada okręt 11 i może pomieścić 5000 osób, tak, że jest jednym z największych na świecie okrętów. Okręt poruszają turbiny parowe. Trzy klatki schodowe i kilka wind osobowych służy do komunikacji. Sala jadalna olbrzymia, wysoka na dwa piętra, nie ma równej sobie na żadnym innym okręcie.

Czy zwierzę poznaje, co jakiś obraz przedstawia? To pytanie zajmowało badaczy wszystkich czasów. Po dokładnych badaniach stwierdzono, że zwierzęta i to wszelkich gatunków, poznają obrazy. Aleksander Humboldt pokazał swojej małej małpce kolorowe obrazki, przedstawiające osy i szarańcze. Małpka natychmiast wystawiła łapkę, by je złapać i spożyć. Przed klasztorem buddystów w Soshis, stał pomalowany w naturalnych kolorach model psa cynkowego. Olbrzymi wąż rzucił się na psa, i połknął odlew, jakby to było żyjące stworzenie. Ptaki poznają w lustrze swą podobiznę. Czyżby, który mógł latać wolno po pokoju, siadał najchętniej na płycie lustra, i wyśpiewywał swemu sobowtórowi za szkłem. Koty i koźce poznają również swój obraz w lustrze. Rozmaicie zachowują się psy, gdy się je postawi przed lustrem. Jedne mają wyraźną antypatię do swego oblicza, inne obwąchują je. Ciekawie zachowuje się pies wobec obrazów. Znany malarz zwierząt Sperling wystawił w sali muzeum w Izwerynie portret psa w naturalnej wielkości. Mały piesek, który przypadkowo wszedł na salę rzucił się, szczekając na obraz, a potem zaczął gonić, wyjąc ze strachu, po wszystkich salach muzeum. Jamnik, który wszedł do pracowni malarza Eggeny w Monachium, okrążał wyjąc wielki obraz „Polowanie w wioskach średnich“ i chciał przyłączyć się do goniących psów. Rzeźbiarz Rüsse musiał usunąć z swego atelier pomalowane modele dwóch psów, bo jamnik jednego ze zwiedzających gości rzucił się na niego i chciał go gryść.

Jakie światło drażni najmniej oczy? Na to pytanie odpowiadano w następujący sposób: Jak wiemy, poruszają się nasze powieki zawsze, i to tem częściej, im bardziej oczy są

znięzione. Wywnioskowano więc, że ten rodzaj oświetlenia jest najbardziej szkodliwy, przy którym w pewnym okresie czasu wykonały powieki najwięcej poruszeń. Liczono więc poruszenia powiek u tej samej osoby, wśród równych zresztą warunków. Rezultat był: przy świetle świecy $6\frac{1}{5}$, przy gazie $2\frac{1}{5}$, w świetle słońca $2\frac{1}{5}$, a przy świetle elektrycznym $1\frac{1}{5}$ poruszeń powiek na minutę. Wedle tego obliczenia byłoby światło świecy najszkodliwsze dla oka, a światło elektryczne najzdrowsze dla oka, zdrowsze nawet niż światło słońca.

Ciekawy rachunek podaje Asaiek Haal w „Popular Astronomy“:

$$\begin{aligned}1 \times 9 + 2 &= 11 \\12 \times 9 + 3 &= 111 \\123 \times 9 + 4 &= 1111 \\1234 \times 9 + 5 &= 11111 \\12345 \times 9 + 6 &= 111111 \\123456 \times 9 + 7 &= 1111111 \\1234567 \times 9 + 8 &= 11111111 \\12345678 \times 9 + 9 &= 111111111\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}1 \times 8 + 1 &= 9 \\12 \times 8 + 2 &= 98 \\123 \times 8 + 3 &= 987 \\1234 \times 8 + 4 &= 9876 \\12345 \times 8 + 5 &= 98765 \\123456 \times 8 + 6 &= 987654 \\1234567 \times 8 + 7 &= 9876543 \\12345678 \times 8 + 8 &= 98765432 \\123456789 \times 8 + 9 &= 987654321\end{aligned}$$

Co może jajo wytrzymać. O specjalnie delikatnym człowieku mówi się zwykle, że trzeba się z nim obchodzić tak delikatnie, jak z surowym jajem. Rzeczywiście jest też cienka skorupa jaja, na którą przypada 10—11 procent ciężaru jaja. Na uderzenie, zwłaszcza z boku, bardzo czuła, ale zato posiada zdumiewającą odporność wobec ciśnienia. Przez doświadczenia naukowe zbadano wytrzymałość jajka kurzego na ciśnienie, a to najpierw na ciśnienie mechaniczne między biegunami. Jajko, wypróbnione przez mały otwór, położono na płytę i obciążono z góry ciężarkami. Jajo łamało się przeciętnie przy obciążeniu 18—34 kg, w żadnym wypadku jednak na końcach. By zbadać odporność przeciw hydraulicznemu ciśnieniu wewnątrz, wprowadzono do jajka cienką, delikatnym balonem kauczukowym otoczoną osłonę. Balon było można z zewnątrz napłniać wodą, aż, dotykając wewnętrznej ściany skorupy, przeniósł swe ciśnienie na nią; dopiero między $2\frac{1}{4}$ a $2\frac{1}{2}$ atmosfer jajo się łamało. By zbadać wreszcie wytrzymałość na zewnętrzne ciśnienie wody, zamknięto jajo do naczynia, które zostało poddane ciśnieniu hydraulicznemu, wtedy złamała się skorupa dopiero przy ciśnieniu 30 do 37 atmosfer.